

مهندس عباس خلخالی
کارشناس مجتمع تحقیقات کاربردی و تولید بذر
شرکت توسعه کشت دانه های روغنی

اثر کشت تاخیری بر روی شاخص‌های رشد کلزا

می باشد. شرایط اصلی برای بدست آوردن عملکرد بالا، تولید ماده خشک زیاد در واحد سطح بوده و تحقیقات نشان می دهد که هرچه تاریخ کاشت کلزا عقب بیفتد، دوره رشد گیاه کوتاه تر شده و ماده خشک تولید شده گیاه نیز کاهش می یابد. به طوری که کاشت زودتر سبب می شود که روزت قوی پر برگ تولید شده و مرحله طویل شدن ساقه با مرحله خطی رشد افزایش یابد و تولید ماده خشک گیاه سریع تر و در شرایط محیطی بهتری انجام شود. ولی در تاریخ‌های کاشت تاخیری گیاه با روزتی که دارای پوشش برگ کمی می باشد به ساقه می رود و در نتیجه قدرت تولید ماده خشک گیاه کاهش می یابد. همچنین در کلزا به دلیل همزمانی طویل شدن محور گل آذین با تشکیل غلاف‌ها بین قسمتهای مختلف گیاه برای جذب مواد فتوسنتزی رقابت در می گیرد. حال اگر گیاه روزتی قوی و پر برگ نداشته باشد کاهش مقدار مواد فتوسنتزی علاوه بر ممانعت طویل شدن ساقه و محور گل آذین تشکیل گلوغلاف را نیز محدود می کند. به عبارت دیگر ظرفیت مخزن و ظرفیت تولید مواد فتوسنتزی هر دو کاهش می یابند. زیرا در زمان پر شدن غلاف‌ها، برگها ریزش کرده و فقط غلاف‌ها و ساقه سبز باقی مانده و تولید کننده عمده مواد فتوسنتزی مورد نیاز دانه می باشند.

در کشت پاییزه کلزا، تاریخ کاشت از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. انتخاب تاریخ کاشت مناسب با وضعیت جغرافیایی در شرایط آب و هوای منطقه ارتباط مستقیم دارد. از جمله عوامل اکولوژیکی موثر در کشت تاخیری محصولات پاییزه، مسئله سرمازدگی می باشد. گیاهان باید قبل از فرارسیدن سرما از رشد و ذخیره غذایی کافی برخوردار باشند، تا بتواند در معرض کاهش تدریجی دمای هوا قرار گرفته و مقاومت کافی به سرما را پیدا نموده و استراحت زمستانه خود را با موفقیت طی کند. کاشت دیر هنگام نه تنها فرصت رشد و مقاومت را به گیاه نمی دهد بلکه تاخیر حاصله در رسیدگی محصول ممکن است دوره گلدهی و دانه بندی گیاه را با گرما یا خشکی روبرو سازد. موریسون و استوارت در بررسی‌های خود دریافتند که گلدهی کلزا در درجه حرارت بالای ۲۷ درجه سانتیگراد متوقف می شود. تنش‌های حرارتی در آخر فصل موجب نقصان در گلدهی و نهایتاً کاهش عملکرد دانه می شود. از دیگر نتایج کاشت دیر هنگام پاییزه کاهش طول دوره رشد و محدودیت رشد رویشی گیاه است که سبب افت پتانسیل عملکرد محصول می گردد. در اغلب گیاهان رشد از الگوهای خاصی تبعیت می کند. نمودار آن معمولاً سیگموئیدی